

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
privind modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 2 alineatul (2) din Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 117-118, art. 357), cu modificările ulterioare, după textul „Avocatul Poporului,” se introduce textul „Avocatul Poporului pentru drepturile copilului.”.

Art. II. – Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 110-114, art. 278), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1:

alineatul (1), textul „, de către organizații necomerciale” se exclude;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Instituția Avocatul Poporului este constituită din doi avocați ai poporului, dintre care unul este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului.”.

2. La articolul 3 alineatul (3), cuvintele „ori conțin informații de interes public” se exclud.

3. La articolul 4:

alineatul (1), textul „, pe durata exercitări mandatului” se exclude;

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Avocatul Poporului nu poate fi reținut, arestat sau percheziționat fără acordul Parlamentului, iar adjuncții fără informarea prealabilă a Parlamentului. În caz de infracțiune flagrantă acordul Parlamentului nu este necesar. Toate acțiunile procesuale în privința Avocatului Poporului, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, pot fi efectuate numai după emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale, cu respectarea garanțiilor instituite de normele constituționale și actele internaționale.

(3) Avocatul Poporului și adjuncții arestați ori în privința cărora le-a fost înaintată învinuirea sunt suspendați din funcție de drept până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. În cazul în care nu a fost probată vinovăția sau a fost pronunțată o hotărâre de achitare ori de încetare a procesului penal, suspendarea din funcție încetează și Avocatul Poporului este repus în toate drepturile avute anterior.”.

4. Articolul 5:

la alineatul (1), după cuvintele „față de celălalt” se introduce textul „în exercitarea atribuțiilor, egali în drepturi”;

la alineatul (4), textul „3 luni” se substituie cu textul „2 luni”;

la alineatul (5), cuvintele „sau de revocare din funcție” se exclud;

se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În absența temporară a unuia dintre Avocații Poporului sau în cazul încetării mandatului înainte de termen, atribuțiile acestuia sunt exercitate de celălalt Avocat al Poporului.”.

5. La articolul 8 alineatul (1), textul „candidații care au acumulat cel mai mare punctaj la evaluare, câte 2” se substituie cu cuvintele „toți candidații care au promovat concursul public”.

6. La articolul 9, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) La intrarea în funcție, Avocatul Poporului depune în plenul Parlamentului următorul jurământ: „Jur să apăr drepturile și libertățile omului, să îndeplinesc cu bună-credință și imparțialitate atribuțiile de Avocat al Poporului, călăuzindu-mă de Constituția Republicii Moldova, legile și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, de principiile legalității, egalității, independenței, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, demnității umane după cum îmi dictează conștiința.”.

7. Articolul 11:

la litera e), textul „de către organizațiile necomerciale,” se exclude;

se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) să prezinte subiecților specificați la lit. e) obiecțiile și recomandările sale de ordin general referitoare la asigurarea drepturilor și libertăților omului, la îmbunătățirea activității acestora;”;

la litera f), cuvântul „fizice” în ambele cazuri, se exclude;

litera k), după textul „autoritățile publice,” se introduce textul „organizațiile și întreprinderile, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare și”.

8. La articolul 14:

la alineatul (3), numărul „3/5” se substituie cu numărul „2/3”, iar după textul „Comisiei juridice, numiri și imunități” se introduce textul „, în urma audierii prealabile a Avocatului Poporului de către plenul Parlamentului”;

se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Avocatul Poporului este înștiințat despre data desfășurării audierilor și îi este adus la cunoștință raportul comisiei parlamentare speciale, cu cel puțin 3 zile înainte de audiere.

(3²) Procesul de audiere se bazează pe principii de transparență și se desfășoară doar în limita temeiului invocat pentru revocare.”;

la alineatul (4), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) acțiunile Avocatului Poporului prin care intenționat sau din neglijență gravă au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale omului;”.

9. La articolul 16:

în denumire, după cuvântul „Atribuțiile” se introduc cuvintele „generale ale”;

în dispoziție, după cuvântul „atribuții” se introduce cuvântul „generale”;

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) examinează cererile cu privire la încălcarea drepturilor și libertăților omului;”;

la litera c), cuvintele „persoanele fizice” se substituie cu cuvintele „alte persoane”;

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) acționează din oficiu, în condițiile prezentei legi;”;

la litera f), cuvintele „la cererea Curții Constituționale” se substituie cu cuvintele „la Curtea Constituțională”;

se completează cu literele h¹) și h²) cu următorul cuprins:

„h¹) elaborează rapoarte independente privind respectarea și promovarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova și le prezintă instituțiilor și organizațiilor internaționale și regionale pentru drepturile omului;

h²) examinează cererile avertizorilor de integritate și contribuie la apărarea acestora;”.

10. La articolul 17:

în denumire, după cuvântul „Atribuțiile” se introduc cuvintele „specifice ale”;

alineatul (1) se completează la început cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Avocatul Poporului pentru drepturile copilului asigură implementarea, la nivel național, de către persoanele cu funcție de răspundere de toate nivelurile a prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și a altor tratate internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte.”;

alineatul (5) se abrogă.

11. La articolul 18:

la alineatul (1), cuvântul „fizice” se exclude, iar textul „care locuiesc permanent, se află ori s-au aflat temporar pe teritoriul țării” se substituie cu cuvintele „care se află ori s-au aflat sub jurisdicția Republicii Moldova”;

la alineatul (3), textul „, ale organizațiilor necomerciale” se exclude;

se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Procedura de examinare a cererilor privind încălcarea drepturilor și libertăților se stabilește printr-un regulament intern, aprobat de către Avocatul Poporului.”

12. La articolul 19:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererea se depune la sediul/reprezentanțele teritoriale sau prin poștă, fax, poșta electronică sau alt mijloc de comunicare.”;

la alineatul (3), după cuvintele „unitățile militare” se introduce textul „, , pacienților din staționările de psihiatrie, persoanelor plasate în Centrele de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități”.

13. Articolul 20:

la alineatul (1) litera a), textul „și, după caz, numele, prenumele persoanei lezate în drepturi” se exclude;

la alineatul (3) după textul „prevăzute la alin. (1)” se introduce textul „și art. 19 alin. (1) și (2)” și se completează cu textul „cu explicarea posibilității adresării repetate în cazul remedierii neajunsurilor depistate. Cererea repetată se examinează după înlăturarea cauzelor care au servit temei pentru restituire.”.

14. La articolul 21:

denumirea va avea următorul cuprins:

„**Articolul 21. Verificarea admisibilității cererilor**”;

alineatul (1):

la litera b), textul „să restituie cererea fără examinare, explicând” se substituie cu cuvintele „să explice”;

la litera c), după cuvântul „cererea” se introduce textul „, cu consimțământul petiționarului,”, iar cuvintele „în conformitate cu prevederile legislației cu privire la petiționare” se exclud;

se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) să respingă cererea.”;

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) În termen de 15 zile de la data recepționării cererii, Avocatul Poporului înștiințează petiționarul despre decizia adoptată cu motivarea acesteia. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului cererii, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. În cazul în care cererea este restituită fără examinare, se indică în mod obligatoriu motivele restituirii.

(3) Decizia de respingere a cererii nu poate fi atacată.”.

la alineatul (5) litera a), textul „, cu excepția cazurilor când Avocatul Poporului poate prelungi acest termen, dar nu mai mult decât cu un an” se exclude.

15. La articolul 22 alineatul (1), cuvintele „în masă sau gravă a” se exclud.

16. La articolul 25 alineatul (1) litera b), după cuvântul „disciplinare” se introduce textul „, contravenționale”;

17. În denumirea articolului 27, cuvântul „Perfecționarea” se substituie cu cuvintele „Contribuirea la perfecționarea”.

18. Articolul 29:

alineatul (3) se completează cu cuvintele „privind aprecierea situației din domeniul drepturilor omului”;

la alineatul (7), cuvintele „participă la” se substituie cu cuvintele „oferă suport metodologic și informațional autorităților responsabile pentru”.

19. La articolul 34 alineatul (1), cuvintele „este subordonat Avocatului Poporului și” se exclud.

20. Articolul 36:

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Funcționarii Oficiului care acționează în numele Avocatului Poporului se bucură de inviolabilitatea Avocatului Poporului care se extinde asupra locuinței și localului de serviciu, asupra mijloacelor de transport și de telecomunicație folosite în exercițiul funcției, cu respectarea legii.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Funcționarii Oficiului sunt salariați în condițiile și în modul stabilite de legislația privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar.”.

Art. III. – Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, aprobat prin Legea nr. 164/2015 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 267-273, art. 504), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La punctul 3, după cuvintele „și tehnică Avocatului Poporului” se introduc cuvintele „și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului”, iar cuvântul „sale” se substituie cu cuvântul „lor”.

2. La punctul 6, cuvintele „permanent al” se exclud.
3. Se completează cu punctul 6¹ cu următorul cuprins:
„6¹. Situațiile financiare ale Oficiului Avocatului Poporului se supun auditului public extern efectuat de Curtea de Conturi în conformitate cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit.”
4. La punctul 7 subpunctul 2), cuvintele „de către organizațiile necomerciale și” se exclud.
5. Punctul 8:
la subpunctul 10), după cuvintele „Avocatului Poporului” se introduc cuvintele „și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului”;
la subpunctul 11), cuvintele „persoanele fizice” se substituie cu cuvântul „persoane”.
6. Punctul 13 se completează cu subpunctul 8¹) cu următorul cuprins:
„8¹) numește și eliberează din funcție Secretarul general, aplică măsuri de stimulare și sancționare față de acesta;”.
7. Punctul 17 va avea următorul cuprins:
„17. În absența temporară a unuia dintre Avocații Poporului sau în cazul încetării mandatului înainte de termen, atribuțiile acestuia sunt exercitate de celălalt Avocat al Poporului.”.
8. La punctul 23, după cuvintele „Avocatul Poporului” se introduc cuvintele „și Avocatul Poporului pentru drepturile copilului”.
9. La punctul 33, după cuvintele „Avocatului Poporului” se introduc cuvintele „și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului”.
10. Punctul 40:
după cuvintele „în numele Avocatului Poporului” se introduc cuvintele „sau Avocatului Poporului pentru drepturile copilului”.
la subpunctul 1), cuvintele „persoanele fizice” se substituie cu cuvintele „persoane”;
la subpunctul 2), cuvintele „de către organizații necomerciale” se exclud.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

*la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(modificarea Legii cu privire la Avocatul Poporului în baza recomandărilor din Avizul Comisiei
de la Veneția nr. 808/2015)*

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

În conformitate cu Titlul II, pct. 4 din *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană* în perioada 2017-2019, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016*, Ministerul Justiției în comun cu Oficiul Avocatului Poporului au elaborat proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative în baza recomandărilor din *Avizul Comisiei de la Veneția nr. 808/2015*, și potrivit *Principiilor de la Paris*.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

La 3 aprilie 2014 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat *Legea nr. 52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)*, (în continuare – *Legea nr. 52/2014*). Pe parcursul aplicării legii a fost evidențiată necesitatea modificării acesteia, astfel încât să fie asigurată corespunderea cu standardele din domeniu, recunoscute la nivel internațional.

Modificarea *Legii nr. 52/2014* se regăsește în calitate de acțiune/subacțiune în *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană* în perioada 2017–2019, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016*, în *Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022*, aprobat prin *Hotărârea Parlamentului nr. 89/2018*.

Proiectul de modificare a *Legii nr. 52/2014* este elaborat ținându-se cont, în special, de comentariile la *Legea cu privire la Avocatul Poporului*, elaborate de Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului, *Avizul Comisiei europene pentru democrație prin drept*, *Avizul Directoratului general Drepturile Omului și Statul de Drept (Directoratul pentru Drepturile Omului) al Consiliului Europei asupra capitolului V „Mecanismul național de prevenire a torturii” din Legea nr. 52/2014*, de recomandările Subcomitetului pentru Acreditare al Alianței Globale a Instituțiilor Naționale de Protecție a Drepturilor Omului (GANHRI) în cadrul sesiunii din 14-18 mai 2018, Geneva.

Menționăm că, la 3 mai 2019 *Comisia de la Veneția în Opinia sa nr. 897/2017 cu privire la Principiile de protecție și promovarea a instituției Ombudsmanului*, a stabilit liniile directoare de protecție a Ombudsmanului, ca urmare a diferitelor amenințări din ultimii ani la adresa acestei instituții.

Cele 25 de principii statuate în *Opinie* reprezintă o listă comprehensivă de elemente fundamentale, începând cu procedura de numire în funcție sau demisia Avocatului Poporului, mandatul acestuia, până la garanțiile financiare și materiale ale bunei funcționări ale instituției Ombudsmanului. În baza principiilor enumerate în *Opinia* menționată, *Legea nr. 52/2014* corespunde în mare parte standardelor consfințite de *Comisia de la Veneția*.

Prin proiectul de lege se propune ajustarea legislației naționale în domeniu, la cele mai noi tendințe și standarde internaționale pentru asigurarea activității unei instituții eficiente a Ombudsmanului.

În activitatea sa, Oficiul Avocatului Poporului întâmpină dificultăți în realizarea deplină a atribuțiilor sale de apărare și promovare a drepturilor și libertăților omului, fiind apreciate drept problematice unele aspecte legale ce țin de funcționalitatea Avocatului Poporului pentru drepturile copilului. În acest sens, continuarea asigurării conformității mandatului și practicii Oficiului

Avocatului Poporului cu *Principiile de la Paris*, inclusiv menținerea Statutului A, obținut în rezultatul procedurii de reacreditare din mai 2018, sunt direcțiile prioritare de dezvoltare a instituției pentru anii următori.

În totalitatea lor, prevederile *Legii nr. 52/2014* sunt în conformitate cu standardele în vigoare din domeniu. Însă, în opinia Comisiei de la Veneția, unele aspecte importante urmează a fi clarificate sau îmbunătățite, după cum urmează: garanții mai mari pentru asigurarea independenței instituției; garanții mai mari de imunitate pentru Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului și personalul Oficiului; clarificarea atribuțiilor și statutului autonom al Avocatului Poporului pentru drepturile copilului; extinderea dreptului de adresare către Avocatul Poporului și a persoanelor juridice.

Republica Moldova a trecut de la modelul anterior, cu mai mulți avocați parlamentari, la modelul cu un singur Avocat al Poporului cu competențe generale și, în cadrul aceleiași instituții, a unui Avocat al Poporului autonom, pentru protecția drepturilor copilului. În cadrul modelului ales este deosebit de important să fie asigurate toate condițiile și garanțiile pentru funcționarea independentă și eficientă a noii instituții a Ombudsmanului în conformitate cu standardele în vigoare și bunele practici din domeniu.

În acest sens, prin proiectul de lege se propune înlăturarea problemelor practice care decurg din textul *Legii nr. 52/2014*, adoptată în legătură cu noul model al instituției ales de Republica Moldova.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Funcționalitatea ombudsmanului specializat pe protecția drepturilor copilului (Avocatul Poporului pentru drepturile copilului)

Potrivit reglementării actuale a *Legii nr. 52/2014* funcționarea instituției Ombudsmanului în Republica Moldova este reprezentată de activitatea Avocatului Poporului cu competențe generale și Avocatul poporului pentru drepturile copilului. În scopul oferirii clarității cu privire la atribuțiile Avocatului Poporului pentru drepturile copilului și a gradului de autonomie a acestuia, se propune operarea modificărilor în tot textul *Legii nr. 52/2014*, din care să rezulte că în sensul acestei legi, prin noțiunea de Avocat al Poporului se înțeleg ambii Avocați ai Poporului - Avocatul Poporului cu competențe generale și Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, iar autonomia unuia față de celălalt vizează exercitarea atribuțiilor în vederea realizării mandatului.

În rezultatul acestei modificări va fi oferită claritate cu privire la faptul că toate prevederile *Legii nr. 52/2014*, care reglementează statutul Avocatului Poporului și modul de exercitare a atribuțiilor acestuia se extind atât asupra Avocatului Poporului cu competențe generale cât și asupra Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.

Procedura de selectare, numire și revocare din funcție a Avocatului Poporului

Art. 12 din *Legea nr. 52/2014* stabilește 7 temeiuri de încetare a mandatului Avocatului Poporului înainte de termen: demisie, pierdere a cetățeniei Republicii Moldova, revocare, incompatibilitate, imposibilitate de a-și îndeplini atribuțiile mai mult de 4 luni consecutive din cauza stării sănătății, pronunțarea unei sentințe irevocabile de condamnare, deces. Toate temeiurile, cu excepția revocării din funcție, se constată în ședința plenară a Parlamentului, în baza raportului Comisiei drepturile omului și relații interetnice, prin adoptarea unei hotărâri în care se ia act de apariția cauzei ce determină încetarea înainte de termen a mandatului.

Potrivit alin. (4) lit. a) pot constitui temei pentru revocarea Avocatului Poporului „acțiunile neconforme cu statutul de Avocat al Poporului”. Aici trebuie de menționat că pentru a fi eficient în protecția drepturilor omului, Avocatul Poporului trebuie să fie independent, inclusiv față de

Parlament, care alege titularul funcției. Atragem atenția că la asigurarea independenței Avocatului Poporului, sunt necesare garanții speciale împotriva demiterii nejustificate a acestuia. Astfel, pentru a asigura securitatea mandatului și ținând cont de recomandarea Comisiei de la Veneția potrivit căreia „această formulare ar trebui să fie mai clar specificată și interpretată mai restrictiv, astfel încât să se refere doar la abateri grave în comportamentul Avocatului Poporului”, se propune modificarea normei menționate astfel, încât temei pentru revocarea Avocatului Poporului să fie „acțiunile Avocatului Poporului prin care intenționat sau din neglijență gravă au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale omului”.

În rezultatul modificării *Constituției Republicii Moldova* prin *Legea nr. 70/2017* Avocatul Poporului beneficiază de reglementare constituțională, fiind instituită garanția specială împotriva demiterii nejustificate – revocarea din funcție cu votul a 2/3 din deputații aleși. Astfel, este necesară ajustarea prevederilor ce țin de numărul necesar de voturi pentru revocarea din funcție a Ombudsmanului, conținute în art. 14 alin. (3) din lege la prevederile articolului 59¹ alin. (7) din *Constituție*.

De asemenea, în contextul recomandărilor Comisiei de la Veneția cu privire la textul jurământului Avocatului Poporului, conținut în art. 9 alin. (1) din *Legea nr. 52/2014* se impune revizuirea acestuia după cum urmează „Jur să apăr drepturile și libertățile omului, să îndeplinesc cu bună-credință și imparțialitate atribuțiile de Avocat al Poporului, călăuzindu-mă de Constituția Republicii Moldova, legile și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, de principiile legalității, egalității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, demnității umane după cum îmi dictează conștiința.”.

Independență funcțională și independență față de alte instituții

Potrivit art. 3 alin. (3) din *Legea nr. 52/2014* „*Avocatul Poporului nu poate fi obligat să prezinte explicații sau declarații asupra cazurilor examinate sau aflate în procedură de examinare, cu excepția situațiilor în care acestea sunt în folosul părții reprezentate ori conțin informații de interes public*”. Instituirea acestei excepții prezintă un impediment serios pentru demonstrarea credibilității instituției în fața societății și limitează considerabil independența Avocatului Poporului în a decide personal și unilateral asupra modului și gradului de implicare în rezolvarea cazurilor aflate spre examinare. În acest sens, în paragrafele 34-36 din Avizul Comisiei de la Veneția sunt expuse raționamentele pentru care urmează a fi limitat domeniul de aplicare al acestei excepții. Din aceste justificări, se propune excluderea cuvintelor „*ori conțin informații de interes public*”.

Petiționarii și cerințele față de cererile adresate Avocatului Poporului

Potrivit art. 18 alin. (1) din *Legea nr. 52/2014*, *Avocatul Poporului examinează cererile persoanelor fizice, indiferent de cetățenie, vârstă, sex, apartenență politică sau convingeri religioase [...]*. Astfel, mandatul Avocatului Poporului se extinde doar asupra persoanelor fizice, excluzând persoanele juridice de sub protecția Ombudsmanului. Or, persoanele juridice au drepturi și libertăți fundamentale, precum și alte drepturi și interese legitime. În opinia Comisiei de la Veneția, împiedicarea acestora de a se adresa Avocatului Poporului afectează nivelul protecției drepturilor omului acordat de Republica Moldova. O astfel de limitare nu are sens și ar fi un impediment fundamental de a exclude persoanele juridice – inclusiv ONG-urile – de sub protecția Avocatului Poporului. Această restricție ar trebui să fie reconsiderată astfel ca să se asigure că nu doar persoanele fizice, dar și cele juridice au dreptul de a depune plângeri către Avocatul Poporului preținzând încălcarea drepturilor și libertăților sale, după cum este recomandat de Adunarea Parlamentară în Rezoluția 1959 (2013) privind consolidarea instituției Ombudsmanului în Europa

(Rezoluția 1959 (2013) cu privire la Consolidarea instituției ombudsmanului în Europa, alineatul 4.1.6.).

O astfel de recomandare este inclusă și în Opinia Comisiei de la Veneția nr. 897/2017 în baza căreia dreptul persoanelor juridice de a se adresa cu cereri la Avocatul Poporului nu poate fi limitat.

Pornind de la faptul că Avocatul Poporului are atribuții cvasi-judiciare (examinarea, investigarea și soluționarea plângerilor individuale), existența unor criterii clare de admisibilitate a cererilor, a unor proceduri clare și eficiente de examinare a cererilor este foarte importantă. În acest context, se propune ajustarea prevederilor art. 20 „Conținutul cererii”, art. 21 „Primirea spre examinare a cererilor”, art. 23 „Modul de examinare a cererilor” la recomandările și materialele metodologice elaborate de Oficiului Înalțului Comisar ONU pentru Drepturile Omului cu privire la examinarea plângerilor individuale de către Instituțiile Naționale de Protecție a Drepturilor Omului. Propunerile înaintate vin să ofere claritate și să îmbunătățească segmentul de gestionare a cererilor depuse de cetățeni, ținând cont de practica acumulată de instituție pe acest segment și de practica altor instituții similare. Se modifică și termenul de soluționare a unei plângeri adresate Oficiului Avocatului Poporului, acesta mărindu-se de la 10 la 15 zile calendaristice (a se vedea modificarea de la art. 21 alin. (2)).

Modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, aprobat prin *Legea nr. 164/2015*

Prezentul proiect de lege modifică și un șir de prevederi din regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, modificări ce derivă din amendamentele propuse legii cadru – *Legea nr. 52/2014*.

Proiectul de lege prevede de asemenea, completarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, cu punctul 6¹ care prevede că situațiile financiare ale Oficiului Avocatului Poporului se supun doar auditului public extern efectuat de Curtea de Conturi în conformitate cu standardele internaționale ale instituțiilor de audit. Această propunere este în concordanță cu prevederile art. 133 din Constituția Republicii Moldova, art. 47 și 49 din Acordul de Asociere RM-UE, precum și cu art. 3 din *Legea nr. 260/2017* privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova.

Modificarea în cauză se impune din considerentul că instituția Avocatului Poporului este autoritatea care trebuie să monitorizeze modul de respectare a drepturilor omului de către instituțiile statului, iar orice influență, imixtiune sau presiune din partea instituțiilor statului în special sub aspect financiar este inadmisibilă.

Modificarea Legii nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică

Din rațiunea normei imperative a *art. 5 alin. (1) din Legea nr. 52/2014*, Parlamentul numește doi Avocați ai Poporului autonomi unul față de celălalt, dintre care unul este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului.

De consemnat că norma prenotată nu statuează diferența dintre Avocații Poporului, cu unica distincție complementară „dintre care unul este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului”.

Conform *Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, adjunct al Avocatului Poporului sunt funcții de demnitate publică.

Articolul 13 din Legea nr. 199/2010 al aceluiași act normativ reglementează că persoana cu funcție de demnitate publică poate fi asistată de un cabinet propriu, în condițiile legii. Aceeași legislație se regăsește și în *Legea nr. 52/2014* cu specificarea „*Avocatul Poporului*”.

În mod special, potrivit art. 36 alin. (6) din *Legea nr. 52/2014*, în activitatea sa, Avocatul Poporului poate fi asistat de personal încadrat în propriul cabinet, conform prevederilor *Legii nr. 80/2010*.

Analizând în coroborare *Legea nr. 52/2014* și *Legea nr. 199/2010* e de menționat faptul că cei doi Avocați ai Poporului autonomi unul față de celălalt, dintre care unul este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului, ambii cu statut de persoană cu funcție de demnitate publică, pot fi asistați de un cabinet propriu.

Subsidiar, e de evidențiat faptul că în conformitate cu art. 1 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 164/2015 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului*, este aprobat efectivul-limită al Oficiului Avocatului Poporului în număr de 65 de unități. În aceeași ordine de idei, relevăm că potrivit pct. 11 din Regulament structura organizatorică, statul de personal și schema de încadrare a Oficiului se aprobă de către Avocatul Poporului, la propunerea Secretarului general, în modul stabilit.

Finalmente, structura organizatorică a Oficiului Avocatului Poporului în varianta actuală este aprobată, în condițiile legii, de către Avocatul Poporului și pusă în aplicare din anul 2018. Conform acesteia, ambii Avocați ai Poporului dispun de cabinete, cu statut de serviciu, fiecare din cabinete având câte o poziție – de consilier.

4. Fundamentarea economică-financiară

Potrivit art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sânt acceptate de Guvern.

Luând în considerare propunerea de modificare a *Legii nr. 80/2010* prin instituirea în lege a posibilității ca Avocatul poporului pentru drepturile copilului să beneficieze de un consilier, trebuie să menționăm că această funcție este inclusă în calculele bugetare anuale prezentate la Ministerul Finanțelor și are acoperire financiară încă de la momentul instituirii. La elaborarea bugetelor pentru ultimii trei ani Ministerul Finanțelor alocă resurse financiare doar pentru funcțiile efectiv ocupate - inclusiv această funcție.

Prin urmare, în contextul proiectului de lege prin care se propune completarea art. 2 alin. (2) din *Legea nr. 80/2010* nu este necesar de estimat cheltuielile bugetare pentru salarizarea consilierului în cabinetul Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, deoarece nu va fi necesar de solicitat resurse financiare suplimentare. Prevederea în cauză are ca scop ajustarea/perfecționarea cadrului normativ în vigoare.

În acest sens, implementarea prezentului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare imediate din bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de lege nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md. De asemenea, conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului

proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative* a anunțului de inițiere prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

Menționăm că, analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului a fost supusă avizării cu Ministerul Finanțelor și Cancelaria de Stat prin scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/5489 din 27 iunie 2020, iar constatările autorităților menționate au fost incluse succint în analiza de impact la compartimentul 6. Consultarea lit. c), iar avizele anexate la aceasta. Totodată, luând în considerare că modificările care aveau implicații de cheltuieli bugetare au fost excluse din proiect, prin urmare analiza de impact deja nu mai este actuală.

Este important să subliniem faptul că, proiectul de lege de asemenea, a fost expertizat de către experții Consiliului Europei cadrul Programului „Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova”, finanțat de Guvernul Norvegiei și implementat de Consiliul Europei.¹ Toate recomandările formulate în aviz de către experții contractați de Consiliul Europei au fost analizate, iar proiectul de lege a fost ajustat.

În aceeași ordine de idei, proiectul de lege, înregistrat a Cancelaria de Stat cu nr. unic 594/MJ/2021 a fost supus procedurii de avizare cu toate autoritățile interesate și cu reprezentanți ai societății civile. De asemenea, pe marginea proiectului de lege a fost organizată și o ședință de consultare publică a propunerilor de modificare cu participarea Oficiului Avocatului Poporului și a societății civile.

În aceste condiții obiecțiile și propunerile la proiectul de lege au fost analizate și inserate în sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului.

În condițiile în care mai multe prevederi ale prezentului proiect de lege au fost modificate, acesta a fost supus unei noi proceduri de avizare. Prin urmare, obiecțiile și propunerile recepționate de minister în cadrul celei de-a doua runde de consultare a proiectului au fost inserate în sinteza obiecțiilor, care este anexată la proiect. Menționăm că în cadrul procedurii de avizare repetată nu toate instituțiile participante au prezentat avize, însă potrivit pct. 202 din *Regulamentul Guvernului* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018* „În cazul în care autorul a luat în considerare obiecțiile expuse de către participanții la avizare și, în decurs de 5 zile lucrătoare de la prezentarea sintezei și a proiectului definitivat, participanții la avizare nu înaintează nicio obiecție cu privire la acesta, proiectul este considerat ca fiind avizat.”. Prin urmare, avizele prezentate de Ministerul Finanțelor, Curtea de Conturi, dar și nemijlocit de instituția cheie Oficiul Avocatului Poporului au fost analizate și acceptate propunerile în măsura în care acestea îmbunătățeau prevederile proiectului.

7. Constatările expertizei anticorupție

Centrul Național Anticorupție prin raportul de expertiză nr. ELO22/7939 din 10 mai 2022 nu a constatat factori sau riscuri de corupție.

Ministru

Sergiu LITVINENCO

¹ Avizul experților la proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) al Republicii Moldova
<https://rm.coe.int/avizul-expertilor-la-proiectul-de-lege-pentru-modif-legii-nr-52-cu-pri/1680a54c6e>